

Záchranná stanica pre zranené živočíchy Zázrivá Zelení záchranári

Záchranná stanica v Zázrivej je zariadenie, ktoré slúži na záchranu ranených, slabých alebo inak indisponovaných živočíchov, najmä vtákov, z celého Slovenska. Ošetrovanie a starostlivosť o tieto živočíchy si vyžaduje náležitú pozornosť, skúsenosti, ale aj vybavenie. Živočích je po prijatí do stanice vyšetrený, v prípade operačného zákroku operovaný a umiestnený podľa okolností do samostatnej voliéry alebo, ak okolnosti dovoľia, spoločne s iným živočíchom vhodného druhu. Okrem tejto primárnej funkcie záchranu živočíchov záchranná stanica plní aj funkciu ekocentra, miesta, kde sa návštevníci môžu dozvedieť veľa o záchrane živočíchov a o ochrane prírody všeobecne. Povedomie verejnosti o potrebe záchranu živočíchov zvyšuje šance, že nájdené živočíchy budú odovzdané do starostlivosti záchrannej stanice, kde budú ošetrované a po vyliečení sa vrátia späť do voľnej prírody.

Aby bol tento proces úspešný, veľa závisí od prvého kontaktu – od nájdenia poškodeného živočicha. Práve ten rozhoduje o jeho záchrane. Povedomie spoločnosti o postupe pri záchrane takýchto jedincov je slabé. Práve osoba, ktorá nájde živočicha, ktorý nie je schopný života vo voľnej prírode, či už následkom stretu s človekom, zranenia alebo zhoršeného zdravotného stavu, rozhoduje o tom, čo sa s týmto živočíchom stane. Je dôležité, aby aj občania poznali postup záchranu živočicha, aby správne vyhodnotili danú situáciu – či a ako je potrebné naložiť s nájdeným živočíchom, ako ho stabilizovať a privolať odbornú pomoc. Stanica spolupracuje s množstvom špičkových veterinárnych lekárov, ako aj s Výskumným veterinárnym ústavom v Dolnom Kubíne. Záchranná stanica v Zázrivej sa špecializuje na hendikepované dravce a sovy, hlavne na orla skalného, pre ktorého sú tu vybudované dobré podmienky na jeho záchranu a rehabilitáciu. Okrem toho poskytuje starostlivosť aj ostatným skupinám vtákov, cicavcom a plazom. Zariadenie sa po odbornej stránke stalo významnou záchranou stanicou pre živočíchy z voľnej prírody. Ročne zachráni rôzne druhy živočíchov v spoločenskej hodnote vyše 30 tis. eur. Záchrana ranených vzácných živočíchov je dôležitou súčasťou ochrany prírody a je tiež nielen morálnou, ale aj legislatívnou povinnosťou postarať sa o takéto živočíchy. Nezanedbateľnú časť tvoria živočíchy z územia NATURA 2000 a z ostatných chránených území, do ktorých sa po nevyhnutnej rehabilitácii vracajú, čím sa zvyšuje biodiverzita, resp. populácia vzácných druhov živočíchov (napr. mladý zachránený orol skalný môže počas ďalších 20 – 25 rokov vyvážať potomstvo, z ktorých môže vzniknúť niekoľko hniezdnych párov, ktoré môžu vyvážať mláďatá ďalšie desiatky rokov).

Ekocentrum

Rehabilitácia má význam nielen pre samotné liečenie dravcov, ale aj pre ľudí. Pre nich má mimoriadny etický a výchovný charakter. Veľa hovorí o vzťahu človeka k životu ako takému. Aby sa vedel postarať sám o seba, musí sa vedieť postarať o život okolo seba. A práve toto ekocentrum je modelovým výchovným zariadením, určeným hlavne mladšej generácii, ktorá si hľadá miesto v živote. Tu v lone krásnej prírody sa návštevníci oboznámia so záchranou konkrétnych živočíchov a so starostlivosťou o ne. K dispozícii je aj učebňa prírodovedných predmetov s mnohými exponátmi, propagačnými materiálmi a prezentačnou technikou. Súčasťou ekocentra je aj náučný chodník. Ekovýchovné aktivity sa z veľkej časti robia pre deti, školské a mimoškolské zariadenia, čím sa významnou mierou zvyšuje environmentálne povedomie obyvateľstva, už od absolvovania povinnej školskej dochádzky. Stanicu ročne navštívi viac ako 1 000 návštevníkov z celého Slovenska aj zo zahraničia.

Našou snahou je dobudovať stanicu na vysoko profesionálnu úroveň. Spolupracujeme na viacerých projektoch, ako napr. Návrat orla skalného do Českej republiky, Návrat plamienky a kúvika na vidiek stredného Slovenska a, samozrejme, so sieťou záchraných staníc vrátane ZOO Bojnice atď. Záchranná a rehabilitačná stanica v Zázrivej funguje na dobrovoľníckej báze a ne-

bola by možná bez pomoci ľudí a organizácií, ktorí prispievajú na jej prevádzku. Na rehabilitácii sa podieľa viacero spolupracovníkov z občianskeho združenia Ochrana dravcov na Slovensku, Slovenskej ornitologickej spoločnosti a Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky. Všetkým, ktorí nám pomohli, ďakujeme.

Metod Macek, Jozef Jurik
Záchranná stanica Zázrivá

SOS
0903 504 470

Prvá pomoc pre živočíchy

Čo robiť pri nájdení poraneného vtáka alebo nesamostatných mláďať?

Základné zásady ako postupovať

Zachrániť poraneného živočícha alebo vypadnuté mláďa je pomerne náročnou úlohou. Prvý kontakt s človekom má pre zraneného jedinca zásadný význam, od ktorého často závisí záchrana jeho života. Preto je potrebné poznať základné zásady, ako v týchto prípadoch postupovať.

Voľne žijúce vtáky u nás sú zároveň chránenými živočíchmi a každý nález je potrebné ihneď oznámiť orgánu ochrany prírody, ktorý zároveň určí ďalšie nakladanie s ním. (Kompletný adresár nájdete na stránke Štátnej ochrany prírody SR, <http://www.sopsr.sk/web/?cl=32>) Akúkoľvek manipuláciu s poraneným jedincom je potrebné konzultovať s odborníkmi.

Našli ste poraneného vtáka?

Prvým signálom, že ste našli poškodeného vtáka, je jeho neprirodzené správanie, predovšetkým strata prirodzenej plachosti, výrazne znížené unikové reakcie, neprirodzené držanie tela, ovísanie krídla, viditeľné zranenia...

Ako manipulovať s poraneným jedincom?

Prevažná väčšina živočíchov je chránená viacerými zákonmi, ktoré sa dotýkajú aj manipulácie s nimi, a preto je potrebné držbu živočíchov obmedziť len na nevyhnutnú dobu v záujme ich záchran. Navyše na ne v prírode môžu čakať hladné mláďatá. Čím skôr kontaktujete odborníkov, tým je väčšia šanca na ich záchranu. Odchytenie poraneného jedinca si vždy vyžaduje šetrný prístup. Najčastejšie sa stretávame s poranenými vtákmi, ktoré možno odchytiť do ľahkej prikrývky, deky, väčšej handry (nikdy nie do igelitu). Odchyteného jedinca treba umiestniť do primerane veľkej papierovej škatule, do ktorej sa vyrežú otvory na prístup vzduchu a umiestni sa v pokojnej tmavej miestnosti. Účelom je predovšetkým zníženie pohybových aktivít a následných možností zhoršenia rozsahu zranení do príchodu kompetentnej osoby.

Prvá pomoc

V prípadoch zlomenín je vhodné poškodenú končatinu uložiť do prirodzenej polohy a fixovať ju pomocou obväzu alebo zabalením do pruhu látky. Ak však nemáte potrebné skúsenosti, tak to neuskúšajte.

Ako kŕmiť poranené dravce a sovy?

Vo väčšine prípadov apatických a dlhodobo vysilených jedincov sa kŕmenie neodporúča, pretože takýto jedinec nemá dostatok tekutín, aby potravu strávil a spravidla po nakŕmení uhynie. Potravu možno ponúknuť len vitálnejším jedincom. Dravcom a sovám sa podáva výlučne surové mäso – hydina, nikdy nie bravčovina, príliš studené alebo tepelne upravené mäso. Pamätajte, že pre zraneného živočícha je prvoradé skoré zabezpečenie odbornej pomoci. Čím kratšie je v kontakte s človekom, tým je jeho šanca na návrat do prírody väčšia.

Našli ste nesamostatné mláďa?

Pri náleze mláďať ide často o situáciu dočasnú a prirodzeného odlúčenia od rodičov. Hlavne mladé sovy a sokoly myšiare často opúšťajú hniezdo a rozliezajú sa do okolia, ešte slabo lietajúce a nesamostatné. Ľudia sa často snažia s dobrým úmyslom tieto mláďatá zachrániť, žiaľ, častokrát kvôli neodbornej starostlivosti mláďa zahynie. Ak nájdete mláďa na zemi, stačí ho vyložiť na konár alebo iné miesto mimo dosahu psov a z väčšej vzdialenosti sledovať. Až v prípade, že dlhšiu dobu nepozorujete na blízkosti rodičov, je potrebné mláďa zobrať. V prípade nálezu je lepšie najprv informovať kontaktnú osobu a konať až na základe usmernenia.

www.zachranazvierat.sk